

Warszawa, 20 maja 2019 r.

757/2019/MPL

**Szanowny Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu RP**

Szanowny Panie Marszałku,

Aktualnie procedowane przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej zmiany w kodeksie karnym to przykład regulacji nieprzemysłanej, pospiesznej, nacelowanej na uzyskanie bieżącego efektu wizerunkowego, a nie trwałą poprawę prawa pod kątem ścigania osób dopuszczających się przestępstw względem dzieci. Zmiany te nie dotyczą istoty problemu, a więc lekceważenia przypadków pedofilii i niezawiadomiania o nich organów ścigania. Stanowią raczej przejaw myślenia życzeniowego, w ramach którego samo podniesienie górnej granicy zagrożenia karą powoduje automatycznie spadek liczby przestępstw.

Proponowane zmiany stanowią więc przykład przenoszenia zachowań politycznych, o charakterze często wręcz populistycznym, na obszar zainteresowania prawa karnego. Ich charakterystycznym elementem jest przemilczanie faktów, niepowoływanie się na jakiegokolwiek badania naukowe uzasadniające kreowane tezy, a także zastępowanie merytorycznej debaty próbą gry na emocjach społecznych za pomocą nośnych haseł. Takie wykorzystywanie prawa karnego trudno nie zdefiniować inaczej niż jako przykład populizmu penalnego.

Moje oburzenie budzi fakt użycia problemu wykorzystywania seksualnego małoletnich do tego, aby przeprowadzić przez Sejm w ekspresowym tempie projekt budzący wiele kontrowersji. Wprowadza on do kodeksu karnego daleko idące zmiany. Ich efektem będzie powstanie kodeksu surowego, kazuistycznego, a także, w niektórych miejscach, po prostu nielogicznego.

Wątpliwości organizacji zajmujących się prawami człowieka muszą budzić w szczególności zmiany dotyczące kary dożywotniego pozbawienia wolności, a przede wszystkim możliwości orzekania jej bez opcji warunkowego przedterminowego zwolnienia. Europejski Trybunał Praw Człowieka wielokrotnie wskazywał, że takie działanie jest niezgodne z Konwencją o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Od strony praktycznej wpłynie zaś na pracę Służby Więziennej, która straci możliwość pozytywnego oddziaływania na skazanego. W dłuższej perspektywie czasowej zaowocuje również podniesieniem kosztów systemu penitencjarnego, a w szczególności więziennej służby zdrowia.

Tak poważne zmiany w prawie karnym powinny dokonywać się w sposób przemyślany, z rozważą i w dialogu ze środowiskami teoretyków i praktyków prawa, a nie w sposób pośpieszny, bez jakiegokolwiek merytorycznej dyskusji. Ich podstawowe założenia winny być zaś wypracowywane przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Karnego.

W pełni podtrzymuję przy tym wnioski z opinii Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka złożonej na etapie prac Rady Ministrów¹

2 wyrażenia recenzji,

Danuta Przywara
Prezes Zarządu

Do wiadomości:

Rzecznik Praw Obywatelskich

¹ Opinia HFPC dostępna jest pod adresem: